

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. c)
Istorie

Testul 4

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Sultanul l-a recunoscut pe Carol drept prinț ereditar în octombrie 1866, dar, în mod nerealist, și-a menținut ideea că Principatele Unite vor trebui să rămână parte integrantă a Imperiului Otoman.

Între timp, în aprilie, guvernul provizoriu organizase alegeri pentru o nouă Cameră a deputaților. Servind ca Adunare Constituantă, aceasta și-a propus drept primă îndatorire să elaboreze și să aprobe noua Constituție. După dezbateri aprinse [...] la 29 iunie/11 iulie 1866 Adunarea a adoptat în mod unanim Constituția, iar Carol I a promulgat-o a doua zi. [...] Ea [...] crea condițiile pentru alegerea unui guvern reprezentativ, prevedea responsabilitatea miniștrilor pentru acțiunile lor și întărea principiul separării puterilor. De asemenea, stabilea în detaliu drepturile și libertățile cetățenilor. [...] Sistemul parlamentar instituit în 1866 s-a caracterizat [...] prin rolul preponderent al Legislativului. Acesta a devenit aproape partener egal cu domnitorul în elaborarea legilor și a dobândit dreptul de a pune întrebări miniștrilor cu privire la linia politică urmată și abuzurile puterii. [...] Totuși, domnitorul deținea o autoritate considerabilă. [...] El păstra un rol decisiv în procesul legislativ. Putea înainta Parlamentului propriile sale proiecte de legi și avea dreptul de a se opune prin veto, acțiune ce nu putea fi contracarată de Adunarea legislativă.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

B. „Deja aducerea [...] unui principe străin, în fruntea țării, ca și adoptarea Constituției de la 1866 fără asentimentul Porții [...] erau dovezi de independență. Lor li se adăugau adoptarea unui sistem monetar în 1867 și folosirea unei monede naționale (leul), [...] memoriul din 1870 adresat Puterilor Garante prin care se cerea pentru România statutul Belgiei [...], Convenția comercială cu Austro-Ungaria din 1875 [...]. Suzeranitatea Imperiului Otoman nu mai îmbrăca decât un aspect juridic formal. [...] Situația nu putea dura. Momentul favorabil pentru rezolvarea ei a apărut odată cu redeschiderea problemei orientale [...]. La 4/16 aprilie 1877, Kogălniceanu semnează o Convenție cu Rusia, prin care armatele acesteia sunt lăsate să treacă pe teritoriul României [...], în condițiile respectării integrității țării. Pentru România, alegerea acestei soluții n-a fost fără riscuri, pentru că se renunța astfel la garanția celor șapte Mari Puteri europene [...]. Rămânea doar garanția Rusiei. [...] În fapt, Rusia nu ține seama de Convenția semnată [...]. Trupele rusești trec Prutul înainte de aprobarea de către Parlament a Convenției și adresează o proclamație directă «locuitorilor României», fără nicio mențiune a suveranului [Carol I], a guvernului, a Convenției abia semnate.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți puterea suzerană a României, precizată în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la prerogativele domnitorului în domeniul legislativ. **2 puncte**
3. Menționați domnitorul și legea fundamentală a statului român la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că sistemul parlamentar se caracterizează prin rolul preponderent al Legislativului. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni desfășurate de români, în anul 1877, în afara celor la care se referă sursa **B**. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între prevederile a două proiecte politice referitoare la statul român elaborate în 1848. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Scurt timp după preluarea puterii, Ștefan [cel Mare] a revenit la orientarea tradițională a politicii externe a Moldovei, alianța cu Polonia. După câteva incursiuni pe teritoriul acesteia, unde se adăpostea rivalul său înlăturat din domnie, Ștefan [cel Mare] încheie, în aprilie, 1459, o convenție cu regele Cazimir prin care l-a recunoscut suzeran unic [...]. Ca garanție a fidelității sale, Ștefan [cel Mare] a lăsat în stăpânirea regelui polon cetatea Hotin pe Nistru [...] și s-a angajat să respecte bunurile boierilor moldoveni refugiați în Polonia. Contravaloarea acestor concesii, pe care Ștefan [cel Mare] avea să le anuleze în anii următori, a fost îndepărtarea de la hotarul Moldovei a rivalului său, Petru Aron, primejdia cea mai imediată pentru puterea încă neconsolidată a noului domn.

Restabilirea legăturii cu Polonia însemna implicit și îndepărtarea de Ungaria și Țara Românească. Indiciile timpurii ale acestei evoluții au luat proporțiile unui antagonism direct în 1462, în conjunctura favorabilă creată de atacul lui Mahomed al II-lea împotriva domnitorului Vlad Țepeș, când Ștefan [cel Mare] a încercat fără succes să cucerească Chilia. Trei ani mai târziu, în 1465, în urma unui atac prin surprindere, domnul Moldovei a reușit să aducă în stăpânirea sa [Chilia,] cetatea mult râvnită de la gurile Dunării, subminând grav interesele comerciale ale Ungariei și Țării Românești. Pentru a restabili situația, Matias Corvin [regele Ungariei] a intrat în campanie la sfârșitul anului 1467, înaintând în fruntea unei mari armate spre Suceava, capitala Moldovei, unde nădăjduia să-l instaleze pe candidatul său la domnie. În drum însă, la Baia, [...] unde regele se opri pentru pregătirea asaltului final, Ștefan [cel Mare] dezlănțuie contraatacul; trădat însă de unii boieri el nu a reușit să nimicească, așa cum plănuse, oastea ungară. Lupta a rămas nedecisă, dar avântul ofensivei regale a fost oprit. Incapabil să-și continue înaintarea, Matias Corvin a părăsit Moldova fără să-și fi realizat obiectivul.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți domnitorul Țării Românești precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați acțiunea diplomatică din 1459 și un motiv al acceptării acesteia de către domnul Moldovei, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la evenimentele istorice care au loc în anul 1462. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la acțiunile desfășurate în anul 1467, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia reprezentantul instituției politice centrale din Moldova participă la relațiile internaționale din perioada 1491-1500. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția României în perioada 1951-1985, având în vedere:

- menționarea a două fapte istorice desfășurate în România, în perioada 1951-1964 și a câte unei caracteristici a fiecăruia;
- precizarea legii fundamentale a României adoptate în deceniul șapte al secolului al XX-lea și prezentarea unei prevederi a acesteia;
- formularea unui punct de vedere referitor la evoluția României între anii 1971-1985 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, **elaborarea argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. c)

Istorie
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Testul 4

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la zece.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Imperiul Otoman **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *Putea înainta Parlamentului propriile sale proiecte de legi, avea dreptul de veto etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Carol I, Constituția din 1866 **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** **(3px2=6p)**
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemplu: *Cauză: pentru că se renunța astfel la garanția celor șapte Mari Puteri europene și efect: Pentru România, alegerea acestei soluții n-a fost fără riscuri etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două acțiuni desfășurate de români, în anul 1877, în afara celor la care se referă sursa **B** **(1px2=2p)**
Exemple: proclamarea independenței de stat în Parlament, participarea la războiul antiotoman din 1877-1878 etc.
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei acțiuni menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acțiune **(2px2=4p)**
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între prevederile a două proiecte politice referitoare la statul român elaborate în 1848
Exemplu: *prevăd unirea Moldovei cu Țara Românească etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea **(30 de puncte)**

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Vlad Țepeș **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XV-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: încheie o convenție /încheie o convenție cu regele Cazimir
3 puncte pentru menționarea oricărui motiv al acceptării acesteia de către domnul Moldovei, la care se referă sursa dată
Exemplu: *îndepărtarea de la hotarul Moldovei a rivalului său, Petru Aron etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la evenimentele istorice care au loc în anul 1462 **(3px2=6p)**
Exemple: *atacul lui Mahomed al II-lea împotriva domnitorului Vlad Țepeș, Ștefan [cel Mare] a încercat fără succes să cucerească Chilia etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la acțiunile desfășurate în anul 1467
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**

Exemplu: Acțiunile militare desfășurate în anul 1467 reflectă situația conflictuală dintre Moldova și Ungaria. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Pentru a restabili situația, Matias Corvin [regele Ungariei] a intrat în campanie la sfârșitul anului 1467, înaintând în fruntea unei mari armate spre Suceava, capitala Moldovei, unde nădăjduia să-l instaleze pe candidatul său la domnie și în drum însă, la Baia, [...] unde regele se opri pentru pregătirea asaltului final, Ștefan [cel Mare] dezlănțuie contraatacul etc.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** desfășurarea luptei de la Codrii Cosminului din 1497 **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

SUBIECTUL al III – lea (30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două fapte istorice desfășurate în perioada 1951-1964 (**de exemplu:** adoptarea Constituției din 1952, prezentarea Declarației Partidului Muncitoresc Român în 1964 **etc.**) **(3px2=6p)**
câte 3 puncte pentru menționarea oricărei caracteristici a fiecăruia (**de exemplu:** menționează politica de alianță cu URSS, susține egalitatea între partidele comuniste **etc.**) **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru precizarea Constituției din 1965
2 puncte pentru menționarea oricărei prevederi a acesteia (**de exemplu:** stabilește organizarea Marii Adunări Naționale **etc.**)
3 puncte pentru prezentarea prevederii menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la prevedere și se utilizează relația cauză-efect;
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la prevedere
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la evoluția României între anii 1971-1985 (**de exemplu:** Între anii 1971-1985, evoluția României este determinată de practici politice totalitare. **etc.**)
4 puncte pentru **sustinerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**